

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
від 29.08.2025р.
протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЗЗСО
Сокальський ліцей №1
імені Олега Романіва

_____ Надія ГЕНТАШ

29. 08. 2025р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»
закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів
Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва
Цикл базового предметного навчання базової середньої освіти
(7–9-ті класи)

Вступ

Освітня програма базової середньої освіти науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» циклу базового предметного навчання базової середньої Освіти (7–9-ті класи) (далі — Програма) застосовується для:

— закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою та вивченням другої іноземної мови.

Програма впроваджується поетапно, починаючи з 2024/2025 навчального року.

Програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі — Державний стандарт), затвердженого Кабінетом Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 972 від 30.08.2022} та згідно з вимогами пункту другого розділу 2 Порядку проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2022 року № 520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2022 року за №778/38114.

Програма містить:

- вступ, де зазначається загальна інформація про освітню програму, її мета, особливості організації освітнього процесу тощо;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією Програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження учнів;
- навчальний план, що визначає обов’язкові та вибіркові освітні компоненти, із розподілом годин між освітніми галузями / предметами / інтегрованими курсами за роками навчання;
- перелік навчальних програм, які мають / можуть використовуватися в освітньому процесі та містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів);
- опис форм організації освітнього процесу та педагогічних технологій;
- види / форми оцінювання та його інструментарій;
- організаційні питання реалізації Програми.

Рішення про використання закладом освіти освітньої програми, розробленої на основі цієї Програми, приймається педагогічною радою закладу освіти.

Програма відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», забезпечує наступність із адаптаційним циклом

базової середньої освіти і передбачає виконання учнем / ученицею вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні.

Цілями базової середньої освіти в Програмі визнано всебічний розвиток учнів, їх здібностей, інтересів, обдарувань, формування компетентностей,

необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні

профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Згідно з документом міжнародної Організації економічного співробітництва та розвитку ОЕСР «Майбутнє освіти та навичок: освіта 2030» («The Future of Education and Skills: Education 2030»), компетентність — це цілісне поняття, що містить такі складові: знання, навички, ставлення та цінності.

Поняття «компетентність» передбачає не тільки набуття знань і навичок, а й мобілізацію знань, навичок, ставлення та цінностей для розв'язання комплексних, складних завдань і вимог, що постають перед людиною в сучасному світі [OECD. Preparing our youth for an inclusive and sustainable world. The OECD PISA global competence framework. Paris, 2018. 33 p. URL: <https://www.oecd.org/pisa/HandbookPISA-2018-Global-Competence.pdf> p. 4– 5].

У Програмі ключові компетентності розглядаються як поєднання знань, умінь та ставлень, що сприятимуть застосуванню цих знань у реальному світі.

Стратегічними орієнтирами Програми є забезпечення кожної дитини якісною освітою та можливість здобути знання й навички суспільства XXI ст., підвищення ролі вчителя як агента змін в освітньому процесі.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в Програмі є основні положення компетентнісного й особистісно-діяльнісного підходів.

У Програмі враховано, відповідно до документа «Майбутнє освіти та навичок 2030. Концептуальні рамки навчання. Навички 2030» (Future of Education and Skills 2030. Conceptual learning framework. Skills for 2030; автори: С. Діллон,

Ж. Коста, М. Кім, Х. Діксон), три види навичок: когнітивні та метакогнітивні; соціальні та емоційні; фізичні та практичні.

За результатами опанування Програми учні / учениці сформуують і розвинути ключові компетентності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математичну компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічну компетентність; інформаційно-комунікаційну компетентність; навчання протягом життя; громадянські та соціальні компетентності; культурну компетентність; підприємливість і фінансову грамотність.

Зміст Програми структуровано з урахуванням компетентнісного підходу та спрямовано «на кінцевий результат освітнього процесу — набуття учнем компетентностей». Програма спрямована не лише на набуття необхідних знань, а на їхнє застосування в різноманітних ситуаціях.

Засадничою ознакою Програми є поняття «навички» як вміння усвідомлено

використовувати свої знання для досягнення результатів. Відповідно формування і розвиток навичок відбувається поступово.

У Програмі компетентнісна базова середня освіта проєктується й реалізується на засадах особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує та розвивається відповідно до основних положень парадигми особистісно зорієнтованої освіти й діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти.

Унікальність Програми порівняно з іншими освітніми програми для базової середньої освіти (цикл базового предметного навчання, 7–9-ті класи) виявляється в:

1. *спрямованості* на досягнення учнями успіху в навчанні в умовах вмотивованості до навчання; саморозвитку і прагнення постійно здобувати нові знання й навички.

У Програмі значна увага приділяється не лише міжпредметним / міжгалузевим зв'язкам, а кожному конкретному предмету, що є особливо важливим у контексті майбутньої профільності навчання та вибору професії. Так, у Програмі реалізується комплексна модель формування в учнів ключових компетентностей, що дає змогу повною мірою задіяти потенціал закладів загальної середньої освіти завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей.

Зокрема, формування соціальної та громадянської компетентностей учнів 7–9-х класів відбувається: на годинах спілкування, на заходах і заняттях у дитячих організаціях і клубах тощо (виховна модель); на уроках інтегрованих курсів «Навчаємося разом», «Історія: Україна і світ» та «Мистецтво», оскільки набуття учнями означених компетентностей належить до провідних цілей зазначених навчальних предметів; під час вивчення всіх інших дисциплін Типового навчального плану (міжпредметна модель), що реалізується через технологію ціннісного насичення кожного уроку.

2. *моделюванні* змісту освіти на засадах синергетичного підходу.

Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їхніх компонентів; у здатності до самоорганізації — у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

Особлива увага в Програмі приділена цифровій компетентності, адже сьогодні цифрові навички (наприклад, володіння комп'ютером, використання ІКТ, використання комп'ютерів для спілкування та участі у спільних мережах через інтернет, безпека в інтернеті, створення цифрового контенту) є актуальними й важливими, особливо в контексті застосування дистанційного навчання.

3. *визначенні* змісту освіти згідно з дидактичними принципами його відповідності формаційним і цивілізаційним тенденціям розвитку людства взагалі й українського суспільства зокрема. У зв'язку з вищезазначеним, реалізація компетентнісної моделі освіти в Програмі передбачає, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, а з

іншого — формування в учнів соціальної, громадянської, підприємницької, цифрової, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту.

4. *визначенні* характерних для STEM-освіти рис:

- ✓ STEM-освіта в Програмі є продовженням розпочатої в початковій школі та на адаптаційному циклі базової середньої освіти;
- ✓ мета STEM-освіти в Програмі — розвивати в учнів інтерес до навчальних предметів природничо-математичного циклу, а також формувати в них систему взаємопов'язаних компетентностей;
- ✓ STEM-освіта в Програмі передбачає поглиблене вивчення предметів природничо-математичного циклу;
- ✓ STEM-освіта в Програмі здійснюється на засадах міждисциплінарного та проєктного підходів, що забезпечується завдяки інтегрованому навчанню за темами, а не за предметами, навчанню на основі власних відкриттів, спрямованому на формування в учнів дослідницької компетентності, опанування ними алгоритму розв'язування винахідницьких задач, інноваційної стратегії розробки проєктів;
- ✓ STEM-освіта в Програмі реалізує дидактичний принцип практичної спрямованості навчання (на основі здобутих знань учні на навчальних заняттях створюють прототипи / моделі реальних об'єктів, процесів або продукти сучасної індустрії);
- ✓ STEM-освіта в Програмі передбачає посилену увагу до вивчення англійської мови як мови міжнародної наукової комунікації;
- ✓ STEM-освіта в Програмі здійснюється як під час навчального заняття / навчального процесу, так і поза ним.

5. *реалізації* в освітньому процесі 7–9-х класів:

- ✓ *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення;*
- ✓ *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне*
- ✓ *навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання*
- ✓ *винахідницьких задач тощо;*
- ✓ *технологія раціонального читання;*
- ✓ *технологія повного засвоєння навчальних одиниць;*
- ✓ *технологія збагачення освітнього процесу.*

Відповідно до Державного стандарту формування в учнів ключових компетентностей здійснюється за такими освітніми галузями:

- 1) мовно-літературна;
- 2) математична;
- 3) природнича;
- 4) технологічна;
- 5) інформатична;
- 6) соціальна і здоров'язбережувальна;
- 7) громадянська та історична;

- 8) мистецька;
- 9) фізкультурна.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією Програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою

Навчання за Програмою можуть розпочинати/продовжувати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття базової середньої освіти і використовує цю Програму, досягли результатів навчання, визначених освітніми програмами для адаптаційного циклу (5-6 класи) базової середньої освіти або відповідними навчальними програмами того чи іншого року навчання (7, 8 класи), що підтверджується наявністю річного оцінювання (свідоцтво досягнень).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів учні повинні до початку нового навчального року або упродовж першого семестру навчального року пройти відповідне оцінювання в порядку, визначеному абзацом другим пункту 4 розділу II Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року №160).

Загальний обсяг навчального навантаження для 7–9-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7–9-х класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) закладів загальної середньої освіти (табл. 1) сформовано для:

- закладів освіти з навчанням українською мовою, що працюють за Програмою, з навчанням українською мовою та вивченням другої іноземної мови.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базового навчального плану закладів загальної середньої освіти для класів (груп) з українською мовою навчання (додаток 23 до Державного стандарту).

Таблиця 1

**Загальний обсяг навчального навантаження для класів закладів загальної
середньої освіти, що працюють за освітньою програмою
науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»
та вивчають другу іноземну мову**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік			
		7 клас	8 клас	9 клас
Мовно-літературна	на тиждень	11,5	11,5	11
	на рік	402,5	402,5	385
Математична	на тиждень	6	6	6
	на рік	210	210	210
Природнича	на тиждень	8	8	8,5
	на рік	280	280	297,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1	1	1
	на рік	35	35	35
Громадянська та історична	на тиждень	2	2,5	3,5
	на рік	70	87,5	122,5
Технологічна	на тиждень	1	1	1
	на рік	35	35	35
Інформатична	на тиждень	1	1,5	1,5
	на рік	35	52,5	52,5
Мистецька	на тиждень	1	1	1
	на рік	35	35	35
Фізична культура *	на тиждень	3	3	3
	на рік	105	105	105
Усього	на тиждень	34,5	35,5	36
	на рік	1225	1242,5	1260
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	0	0	0
	на рік	0	0	0
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	35	36	36
	на рік	1225	1260	1260
Гранично допустиме річне навчальне навантаження учнів**	на тиждень	32	33	33
	на рік	1120	1155	1155

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

**Навчальний план для 7–9-х класів закладів загальної середньої освіти,
що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного
проєкту «Інтелект України»**

Навчальний план до Програми (табл. 2) розроблено на основі Базового навчального плану для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту. Навчальний план містить:

- перелік предметів й інтегрованих курсів для реалізації освітніх галузей;
- розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов’язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять.

Таблиця 2

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
		7-А	8-А	9-А
Мовно-літературна	Українська мова	3	3	3
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	4	4	3,5
	Іноземна мова (французька/німецька)	2	2	2
	Зарубіжна література	1	1	1
Математична	Алгебра	3,5	3,5	3,5
	Геометрія	2,5	2,5	2,5
Природнича	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Навчаємося разом	1	1	1
Громадянська та історична	Історія: Україна і світ	2	2,5	2,5
				1
Технологічна	Технології	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом:		32+3	33+3	33+3
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		35	36	36

Мета й завдання мовно-літературної освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (7–9-ті класи — 3 год/тижд.), «Українська література» (7–9-ті класи — 2 год/тижд.), «Зарубіжна література» (7-8-мі класи — 1 год/тиждень та інтегрований курс «Зарубіжна література і мистецтво» 9-ий клас — 1 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» навчальними предметами «Перша іноземна мова» (7–9-ті класи — 3,5+0,5 год/тижд.) та «Друга іноземна мова» (7–9-ті класи — 2 год/тижд.).

Мета й завдання математичної освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Алгебра» (7–9-ті класи — 3,5 год/тижд.) та «Геометрія» (7–9-ті класи — 2,5 год/тижд.).

Мета й завдання природничої освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Біологія» (7–9-ті класи — 2 год/тижд.), «Географія» (7–8-мі класи — 2 год/тижд. та 9-й клас — 1,5 год/тижд.), «Фізика» (7–8-мі класи — 2 год/тижд. та 9-й клас — 3 год/тижд.), «Хімія» (7–9-ті класи — 2 год/тижд.).

Мета й завдання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі реалізуються через інтегрований курс «Навчаємося разом» (7–9-ті класи — 1 год/тижд.).

Мета й завдання громадянської та історичної освітньої галузі реалізуються через інтегрований курс «Історія: Україна і світ» (7-й клас — 2 год/тижд., 8–9-ті класи — 2,5 год/тижд.) і навчальний предмет «Правознавство» (9-й клас — 1 год/тижд.).

Мета й завдання інформатичної освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Інформатика» (7-й клас — 1 год/тижд., 8–9-ті класи — 1,5 год/тижд.);

технологічної освітньої галузі — через навчальний предмет «Технології» (7–9-ті класи — 1 год/тижд.).

Мета й завдання мистецької освітньої галузі реалізуються через інтегрований курс «Мистецтво» (7–8-мі класи — 1 год/тижд.).

Мета й завдання фізкультурної освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Фізична культура» (7–9-ті класи — 3 год/тижд.). Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох годин на тиждень, що відображається у навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Додаткові години Навчального плану (7–8-мі класи — 0,5 год/тижд.) може використовуватися на підсилення предмету «Перша іноземна мова»(ангдійська).

Особистісно-діяльнісний підхід, індивідуалізована технологія повного засвоєння знань, умінь і навичок, які лежать в основі реалізації Програми, дозволяють учням безпосередньо на уроках отримувати індивідуальні та/або

групові консультації, що дозволяє досягати відповідних результатів навчання учнів відповідного року навчання у відповідному закладі освіти, у тому числі з навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація на базовому рівні повної загальної середньої освіти.

Навчальний план зорієнтований на роботу закладів загальної середньої освіти за 5-денним навчальним тижнем.

Перелік навчальних програм, які використовуватися для реалізації освітньої програми

Для реалізації освітньої програми використовуються як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних (табл. 5).

Навчальні програми з грифом «Схвалено до для використання в освітньому процесі»:

- «Українська мова»;
- «Українська література»;
- «Зарубіжна література і мистецтво»;
- «Математика»;
- «Біологія»;
- «Географія»;
- «Фізика»;
- «Хімія»;
- «Навчаємося разом»;
- «Історія: Україна і світ»;

Модельні навчальні програми:

- «Іноземна мова»;
- «Правознавство»;
- «Технології»;
- «Інформатика»;
- «Мистецтво»;
- «Фізична культура».

Перелік модельних і навчальних програм, які використовуватися в освітньому процесі для реалізації Програми

Навчальні програми з грифом

«Схвалено до для використання в освітньому процесі»:

Навчальна програма «Українська мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.)	5–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з української мови від 13.06.22 (протокол № 2); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0251-2022
Навчальна програма «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15.04.24 р (протокол №4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0246-2024
Навчальна програма інтегровано - го курсу «Зарубіжна література і мистецтво. 7–9 класи» (1 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15.04.24 р (протокол №4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0245-2024
Навчальна програма «Математика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 28 лютого 2024 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за №3.0202-2024
Навчальна програма «Біологія.	7-9	ДНУ «Інститут	Схвалено для використання в освітньому процесі.

7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.:Гавриш І.В.,Задорожний К.М., Калиновська Г. О.)		Модернізації змісту освіти»	Рішення експертної комісії з біології та екології від 23.02.24 р.(протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0194-2024
Навчальна програма «Географія. 6–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н. В.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0196-2022
Навчальна програма «Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Бондаренко М. В., Євлахова О. М.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики й астрономії від 22.03.24 р. (протокол № 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0208-2024
Навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.:Гавриш І. В.,Зубова Т. М., Макєєв С. Ю., Сизих Ю. В.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з хімії від 15.04.24р. (протокол № 8); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0266-2024
Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5–9 класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»(авт.:Гавриш І.В Щербакова О. О.,Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13.06.22 р (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним

			програмам за № 3.0257-2022
Навчальна програма «Історія: Україна і світ. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Лихолай О. С., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з історії від 27 березня 2024 року (протокол № 6); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0231-2024
Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 16.08.2023 №1001
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7–9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 06.09.2023 № 1090
Модельна навчальна програма «Технології. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.:Ходзицька І.Ю, Горобець.О.В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 16.08.2023 № 1001
Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 24.07.2023 № 883

(авт.: Баженков Є. В., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Дутчак М. В., Дніпров О. С., Бідний М. В., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Малечко Т. А., Омеляненко І. О., Волкова І. В., Педан О. С. та інші)			
Модельна навчальна програма «Правознавство»	9	Сайт МОН	Буде розроблено

Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

В освітньому процесі 7–9-х класів за Програмою реалізуються:

✓ *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення,*

✓ зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі і товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я — висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

✓ *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо;*

✓ *технологія раціонального читання, метою якої є формування в учнів наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12): читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і подумки, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виокремлюючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно й письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;*

✓ *технологія повного засвоєння навчальних одиниць, що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій, методиці інтервальних повторень (застосування та створення інтелект-карт і карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);*

✓ *технологія збагачення освітнього процесу, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензулі. Відповідно до цієї моделі в Програмі передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.*

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У межах академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Види / форми оцінювання та його інструментарій

Відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту», до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, наказу Міністерства освіти і науки України від 2 серпня 2024 року № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання», наказів Державної служби якості освіти України від 21 червня 2024 року № 01-10/197 «Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)», від 28 червня 2024 року № 01-10/201 «Про проведення другого етапу експертизи освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (базова середня освіта, цикл базового предметного навчання, 7-9 класи)», з метою організації оцінювання результатів навчання учнів, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» та здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, були розроблені для практичного використання вимоги щодо оцінювання результатів навчання здобувачів, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» та здобувають освіту у 2024/2025 навчальному році.

Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Система оцінювання ґрунтується на компетентнісному підході.

Оцінювання результатів навчання учнів орієнтується на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їхнього вимірювання здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 2 серпня 2024 року № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» (додатки 1,2), освітніх програм науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7 клас).

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках до наказу Міністерства освіти і науки України від 2 серпня 2024 року № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

Під час оцінювання в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого — четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні навички учнів, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички, чи можуть застосовувати набуті знання, вміння, навички в нових ситуаціях для розв'язання комплексних, складних завдань та наскільки сформована воля дотримуватися вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань і умінь учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дасть змогу йому / їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи згідно з визначеними вимогами.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне поточне та підсумкове (семестрове, річне). Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання прогресу учнів. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості ключових компетентностей, а вчителю / учительці – аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань. Поточне оцінювання – оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема, через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі. Підсумкове оцінювання –

оцінювання результатів навчання за певний період за групами результатів: за час вивчення розділу програми, семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання **доцільно** разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностувальну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виокремлювати основне.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм, видів навчальної діяльності, тематичного оцінювання.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік. Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за рік учитель/учителька може запропонувати учнівству виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями

Річну оцінку можна виставляти на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі - Свідоцтво).

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел

інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми закладу освіти.

«Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці «Має значні успіхи / Демонструє помітний прогрес / Потребує уваги і допомоги» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти. Способи організації фіксування результатів спостереження педагогічні колективи закладів освіти визначають самостійно.

«Характеристика результатів навчання». Заповнення цієї частини Свідоцтва здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів / інтегрованих курсів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу освіти.